

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

י"ד ע"י מוכן "מעדני אשר" בית שמש

לעילוי נשמת האב"ר הרב אשר מאיר ז"ל
בן ידידינו הרה"ג עזריאל ברוך אהרנביץ שליט"א
נ.ל.ב.ע ל' חשוון תשפ"ג

פרשת ויחי

שנת תשפ"ד

שנת 21

לממלכת התורה

מעדני אשר

גליון תתקע"ז

מדוע דווקא זבולון עשה הסכם עם ישכר ולא שאר השבטים? בפרשתן מ"ט י"ג זבולון לחוף ימים ישכון.

וברש"י בשם המדרש שהיה זבולון עוסק בפרקמטיא, ומציא מזון לשבט יששכר, והם עוסקים בתורה

יש להקשות: מדוע דווקא לזבולון היה הסכם שותפות עם יששכר יותר משאר שבטים, כך מקשה החתם סופר בפרשת וזאת הברכה ע"מ ק"מ

איכא כמה תרוצים

א. משום שהיה לכולם שדות וכרמים והיה די להם בעסק ניסן ותשרי ועסקו בתורה שארית השנה כדאמר רבא לרבנן [בברכות ל"ה ע"ב], משא"כ זבולון שהי' עוסק בפרקמטיא לחוף ימים לא היה לו פנאי כלל ללמוד ע"כ ניתן לו חלק עם יששכר, כך תירץ החתם סופר בפרשת וזאת הברכה ע"מ ק"מ

ב. הטעם שהשתתפו דווקא עם יששכר מפני ששניהם בני אותה האם, כך תירץ הגר"ח קנייבסקי זצ"ל מובא בספר הנפלא חלקנו עמהם מאת ידידינו הרה"ג דוד הערשקאוויטש שליט"א נוא יארק.

ג. הטעם שהשתתפו דווקא עם יששכר, מפני שמסתמא הם למדו הכי הרבה תורה שהרי לא היו עסוקים עם תלמידים, משא"כ שבט לוי היה להם פחות זמן ללמוד מפני שהיו להם תלמידים, כך תירץ הגר"ח קנייבסקי זצ"ל מובא בספר הנפלא חלקנו עמהם מאת ידידינו הרה"ג דוד הערשקאוויטש שליט"א נוא יארק.

האם יש ענין שלא לומר אגוט שבת בשבת במנחה

כיון שמתו כמה מגדולי עם ישראל בשעת המנחה בשבת?

בפרשתן נ' כ"ז וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו'

איתא בזוהר פרשת תרומה קנ"ו א' שיוסף ומשה ודוד מתו בשבת במנחה.

ובטור אור"ח סימן רצ"ג כתב שבשבת במנחה נוהגין בכל המקומות לומר ג' פסוקים של צדקתך, וכתב רב שלום הטעם שתקנו לומר צדוק הדין על שמת משה רבינו באותה שעה

וכתבו הב"ח אור"ח סימן רצ"ב דלכן אומרים ג' צדקתך בשבת במנחה נגד ג' גדולי ישראל שנפטרו אז כמבואר בזוהר הנ"ל

הנה בשו"ת שבט הלוי חלק י' סימן כ"ו נשאל האם יש מקור למנהג העולם שאין אומרים בשבת אחה"צ "אגוט שבת" כיון דאיתא במדרש שבשבת בעת מנחה מתו משה יוסף ודוד.

ומסיק בשבט הלוי: דאין זה מנהג מקובל, ואין שום ענין שלא לומר

האם כשחולה שוכב על המיטה למטה מעשרה טפחים מותר לשבת לידו דהשכינה אינה יורדת למטה מעשרה?

בפרשתן מ"ז ל"א וישתחו ישראל על ראש המטה

וברש"י הפך עצמו לצד השכינה, מכאן אמרו שהשכינה למעלה מראשותיו של חולה.

ואיתא בגמ' שבת י"ב עמוד ב' הנכנס לבקר את החולה לא ישב לא על גבי מטה ולא על גבי כסא אלא מתעטף ויושב לפניו, מפני ששכינה למעלה מראשותיו של חולה, שנאמר ה' יסעדנו על ערש דוי.

והתוספות שבת י"ב עמוד ב' שם כתבו דדוקא כשחולה שוכב בנמוך שלא ישב גבוה ממראשותיו של חולה, אבל כשמבקר יושב יותר נמוך או אפילו שוה בשוה נמי מותר.

הנה בספר אוצר שדי חמד שבת י"ב ע"מ ב' הקשה קושיא נפלאה על התוס' אמאי כתבו בסתמא כשהחולה שוכב בנמוך לו אסור לישב לידו משום שהשכינה מעל ראש החולה, הרי בגמ' סוכה ה' ע"מ א' איתא מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה, א"כ מותר לו לישב על גבוה ט' טפחים אף כשהחולה שוכב בגובה שבעה טפחים.

ולא דברי התוס' היינו יכולים לפרש את דברי הגמ' הטעם שאסור לישב בבית החולה משום כבוד השכינה, והאי דאמר הגמ' מפני שהשכינה למעלה מראשותיו, לא לאמור שמשום הכי לא ישיב מפני שהוא יהיה למעלה מהשכינה, אך הטעם כי השכינה בבית למעלה מראשותיו ולא היא דרך כבוד לישב, אבל לפני דברי התוס' צ"ע.

ומתוך השדי חמד דצריך לומר בכוונת התוס' כשהחולה שוכב בנמוך ממנו, קאי אלמעלה מעשרה שאפילו למעלה מעשרה איך איסור, אך כשהחולה שוכב נמוך ממנו.

אבל על הר"ן נדרים מ' ע"מ א' שכתב והפוסקים הביאו שהאיסור הוא כשהחולה שוכב על הקרקע ואז אסור המבקר לישב על כסא, ובר"ן מפורש הטעם משום למעלה משכינה, וסתם דבריו דמשמע אפילו למטה מעשרה צ"ע.

מעדני אשר: וזוה אפטר לתרן, מה דאיתא בגמ' ב"מ פ"ז דאחד מהשלשה מלאכים שבאו אצל אברהם היה לפאות את אברהם, מדוע היה צריך מלאז מיוחד, הרי הקב"ה היה אצלו לבקר, וכן שכינה מראשותיו של חולה, אלא כיון שאין השכינה יורד למטה, לכן שלך הקב"ה מלאך.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרבני הנגיד הנכבד

הרה"ג מרדכי זיסקינד סג"ל לנדא שליט"א לונדון

לעילוי נשמת אביו

הגאון רבי מאיר לנדא זצ"ל בן הרה"ג רבי מרדכי

זיסקינד זצ"ל

אב"ד דראהביטש - אנטווערפן - ת"א

נ.ל.ב.ע כ"ג טבת תשמ"ט

ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

ש"ב הרה"ג מרדכי איזראעל שליט"א

בארא פארק

לעילוי נשמת אביו

הרב עמרם ז"ל בן הרב חיים יעקב קאפל ז"ל הי"ד

נ.ל.ב.ע ט"ו טבת - תשל"ה

ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד

העומד לימין המערכת בכל עת בעצה ובמעש

הרה"ג אליעזר אהרן גוטליב שליט"א ליקווד

בעל מהדורת מעדני אשר חלק ז'

לעילוי נשמת אביו

הרב זוסיא ארי' לייב בן הרב שלמה ז"ל

נ.ל.ב.ע כ' טבת ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב לעילוי נשמת

הרה"צ מנחם מנדל וועג בן הרב יחיאל מיכל זצ"ל

מהאריות שבחבורת סלאנים בטבריא

נ.ל.ב.ע ט"ז טבת - תשל"ג

ת.נ.צ.ב.ה

הנוצח ע"י אחד מבני המשפחה

מדוע דווקא בברית מילה יש ענין לברך את התינוק שיהיה כאפרים ומנשה?

בפרשת מ"ח כ' ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל לאמר ישמך אלהים כאפרים ומנשה ובתרגום יונתן בפרשתן כתב ברי יברכנו בית ישראל ית ינוקא ביומא דמהולתא.

ובפירושו יהונתן הסביר מהיכן ההכרח דהפסוק מיירי ביום המילה: ומביא ששמע מהגאון מהר"ר זעליגמן שדיוקו מביום ההוא, משמע לן ביום דמהולתא שהוא יום מיוחד, וכותב דלעניות דעתי דדייק מלת "ישראל" דמיותר דהוה ליה למימר בך יברך סתם, ובודאי יהיה ישראל ולא נכרים, גם הוה ליה למימר כן יברכו ישראל, אלא דקאי אתינוק ביום מילה, א"כ אתי שפיר דאמר בלשון יחיד, ומיושב נמי שאמר ישראל, שרוצה לומר ביום המילה שאז נעשה ישראל בהכניסו לברית יברך וגו'.

וכן במושב זקנים לבעלי התוספות על פסוק הנ"ל: כתב וז"ל היכן מצינו מנהג זה שיברך כל איש את בנו כאפרים ומנשה, ומתוך שאנשי מזרח עושים כן כשמלים את בניהם, אומר לו יהי רצון שתהיה אח לשבעה וגם לשמונה, פירושו אפרים הוא שביעי, ומנשה הוא שמיני בקרבנות חנוכה המזבח.

וכן בברכי יוסף יור"ד סימן ס"ק ה' כתב יש נוהגין לומר בסוף הברכה של אשר קידש ידך מבטן שאומרים בברית, אומרים וקיים בו מקרא שכתוב ישמך אלהים כאפרים ומנשה, וכן הוא בתרגום יונתן בן עוזיאל פרשת ויחי בפסוק ויברכם ביום ההוא וכו' ברי יברכנו ית ינוקא ביומא דמהולתא למימר ישונך ה' כאפרים וכו'.

וכן כתב הש"ה חולין פרק נר מצוה ס"ק ל"ט איתא בתרגום יונתן פרשת ויחי בפסוק בראשית מ"ח כ' בך יברך ישראל לאמר וגו', יברכנו בית ישראל ית ינוקא ביומא דמהולתא למימר וכו'.

יש להקשות: מדוע דווקא ביום המילה יש ענין לברך ברכה זו ולא בשאר ימים, כך מקשה בחתם סופר בפרשתו, וכן בתפארת יהונתן, וכן בכתב סופר בפרשתו, וכן באמר נועם.

איכא כמה תרוצים

א. משום דביום המילה הוא סכנה מעין הרע, כמו שרצה לעשות בלעם, על כן יברכם ביום המילה שיהיו כאפרים ומנשה שאין עין הרע שולט בהם, כך כתב בתפארת יהונתן בפרשתו.

ב. אחר שכבר גדל הבן אי אפשר לברכו להיות כאפרים או כמנשה מאחר שלא הצליח בתורה אין בחירה על הרוב אלא להיות כמנשה שהיה עוסק בצרכי הבית, רק בשעת חינוך יש לברכו כן, והיינו ביומא דמהולתא אז התחלת החינוך שמכניסו תחת כנפי השכינה את יתברך בברכה זו, כך תירץ בכתב סופר בפרשתו.

ג. התורה הקדושה נתנה כח לכהן לברך את בני ישראל, אבל ביום של הברית אז האב בבחינת כהן משום שהוא מקריב קרבן, משום זה מקבל האב כח של כהן, ויכול לברך בני ישראל, לפי זה אתי שפיר, כך תירץ החתם סופר בפרשתו.

ד. ע"פ מה שכתב בעוללות אפרים סימן תס"ו מובא בהגהות רבי אליעזר גוטמאכער שבת קל"ע"א דבזמן שהילד בוכה מיסורי המילה עולים כל התפלות בלי שום מניעות והוא עת רצון לתפילות, וזה מה שאמר יעקב אבינו בך יברך ישראל ביום המילה יברך כל אחד מישראל את בנו שיהיו כאפרים ומנשה, כי עת רצון היא שיחלו הברכות, כך תירץ זקני הגאון הצדיק רבי ישראל טוסיג זצ"ל בספרו בית ישראל פרשת ויחי.

ה. ע"פ מה שכתב הרמב"ם דעיקר כוונת המילה הוא להחליש כח התאוה, והנה אפרים ומנשה אף שהיו בארץ מצריים מקום ערות הארץ לא למדו ממעשיהם, אדרבה נתעלו להיות כאחד מהשבטים, לכן מברכים ביום המילה שיחליש כח התאוה כאפרים ומנשה שעמדו בקדושתם אפילו בארץ מצרים, כ

ו. עושיין השמחה ביום המילה ולא ביום לידתו, ובעל כרחך הטעם דאין יום ההולדת עיקר כלל, דהא טוב לו שלא נברא משנברא, והעיקר הוא כשנברא לקיים מצוה ה', והמצוה הראשונה שמקיימים בו היא המילה, על כן עושיין אז השמחה, ולהורות כי עיקר התכלית ברי ישראל היא רק ברוחניות, ולא ביום לידתו שהוא רק מבחינת הגשמיות, והנה הטעם שיעקב אבינו הקדים את אפרים למנשה, הוא משום זרעו יהיה מלא הגוים שיעמיד יהושע השמש ויתקדש שם שמים לעיני כל הגוים ויראו כי אין עוד מלבדו, אם כי מנשה נולד מקודם, אין זה עיקר הלידה הגשמית רק העיקר התגלות כבודו ית"ש, והיינו טעמא דאפרים לפני מנשה חד טעמא אית להו עם יום המילה, כך תירץ בספר חיים ושלוש פרשת ויחי לבעל המנחת אלעזר

ז. ע"פ מה דרמב"א באגרא דפרקא אות קמ"ז דבשעת ברית הוא מחילת עוונות, א"כ הויה ליה עת רצון לכן מברכים אז ברכה הנ"ל, כך תירץ הגאון נמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בני ברק מח"ס גם אני אוהב

ח. כמו שאפרים ומנשה שהוכנסו לברית קודש על ברכי יוסף צדיקא שומר הברית נמשך עליהם קדושה עליונה של שמירת ברית קודש בזכותו של יוסף הסנדק, כך יושפע על התינוק הנימול קדושה כמו מי שנימול על ברכי יוסף, וכן איתא בספרים הקדושים שהסנדק והמוהל משפיעים קדושה ושמירת הברית על הנימול, כפי חילוקי המנהגים שלמה שטיינברג שליט"א בית שמש.

מדוע כשמברכים את הבנים מברכים שיהיו כמו כאפרים ומנשה ולא

כשאר השבטים?

בפרשת מ"ח כ' ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל לאמר ישמך אלהים כאפרים ומנשה

וברש"י הבא לברך את בניו, יברכם בברכתם ויאמר איש לבנו ישמך אלהים כאפרים ומנשה

יש להקשות: מדוע כשמברכים את הבנים מברכים שיהיו כמו כאפרים ומנשה ולא כשאר השבטים, וכי שבטי קה היו פחות חשובים מאפרים ומנשה מה היה מיוחד בהם, כך מקשה באגרא דכלה בפרשתו.

איכא כמה תרוצים

א. הנראה דהנה ידוע כל התורה כלולה בעשרת הדברות, ועשרת הדברות כלולים בדיבור האחרון הוא לא תחמוד וכו' וכל אשר לרעך שמת כ' י"ז והוא להתרצות בגזירותיו ית' אשר מנע ממנו הטוב ההוא הניתן לחבירו, ולחשוב כי הוא ית' הוא לבדו היודע הטוב והנאות לכל אדם ולא יקנא את חבירו, וכבר ידעת שהקנאה מוציאה את האדם מן העולם, ובהקדם עוד זאת ידוע כי התאוה והכבוד מוציאין גם כן את האדם וכו' כמשארז"ל הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין וכו' אבות פ"ד כ"א והוא כאשר ישפיע הש"י טובה אל האדם, לא יבקש בזה תאוה וכבוד ויבא להתגאות על חבירו בזאת הטובה, רק אדרבא יכנע לפני בוראו ויחשוב כי הוא מצד החסד מבוראו עליו, והנה יעקב אבינו כאשר שם את אפרים לפני מנשה, ראה באפרים שלא נתגאה בטובה רק אדרבא וכו' וכו"ל, וראה במנשה שלא נתקנא באפרים, על כן יברכם בך יברך ישראל ישמך אלקים כאפרים מבלי גאות, וכמנשה מבלי קנאה על טובת חבירו, כך תירץ באגרא דכלא בפרשתו.

ב. הנה כל השבטים גדלו והתחנכו על ברכי יעקב אבינו בארץ כנען וזכו ע"כ להיות שבטי יה, אך מנשה ואפרים לא זכו לכך, ולא עוד אלא שגדלו בארץ מצרים מקום הטומאה של ע"ז וג"כ ע"כ דאוי' בחז"ל, ואעפ"כ זכו להגיע למדרגת השבטים, זהו הברכה שמברכים כל אדם מישראל שלא יהיה מושפע מסביבתו תהא אשר תהא כאפרים ומנשה בארץ מצרים, כך תירץ בחידושי הגר"ז הוספות פרשת ויחי.

ג. הנה בכל דור יש ירידת הדורות מהדור הקודם ברוחניות, וכשכא יעקב למצרים ואומר ליוסף "ועתה שני בניך הנולדים... בארץ מצרים עד באי אליך מצרימה לי הם אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי, והלא אפרים ומנשה היו כבר דור שלישי, ואיך משה אותם יעקב לראובן ושמעון, אלא שיעקב מתכוון בזה, שהם באותה דרגה של השבטים, ולא היה אצלם ירידת הדורות, אם כן, זה הברכה שמברכים אנו את בנינו, שגם אצלם לא יתקיים המושג ירידת הדורות, "ישמך אלקים כאפרים ומנשה", כך שמעתי פעם.

האם ברכה שאבא ואמא מברכים את ילדיהם

מתקיימים יותר מברכה של סתם אדם?

הנה הספורנו בפרשת ויצא על הפסוק "וישכם לבן בבוקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם" בראשית ל"ב א' כתב כבר אמרו חז"ל מגילה ס"ז אל תהי ברכת הדייט קלה בעיניך ולכן סיפר הכתוב ברכת לבן לבנותיו, להורות שברכת אב אשר היא על בניו בכל נפש, בלי ספק ראוי שתחול יותר מסגולת צלם אלוקים המברך, באמרו "בעבור תברך נפשי"

ובפירושו הטור על התורה פרשת יתרו כתב שלכן כתוב למען "יאריכון" מיך ולא כתוב "יאריכו", כי המכבד את הוריו, הם יתפללו עבורו והם בתפלתן יאריכון מיך.

וכן בספר פלא יועץ ערך ברכות כתב וז"ל ועל אחת כמה וכמה יש לאדם להתאמץ ולהשתדל מאד לקבל ברכת אביו ואמו ואפלו אם אינו סמוך על שלחנם ורחוקה ישיבתו מהם לא יתירשל מליך בכל ליל שבת ויומו ובחגים לנשק ידיהם ולקבל ברכתם, שמלבד שהברכה היא קרובה להתקים על שהם מברכים אותו מלב ומנפש בלב שלם כרחם אב על בנים, עוד בה כי למצוה תחשב לו על היותו מכבד אביו ואמו ובא בשכרו.

ואמרו במדרש בראשית רבה ס"ג שכל הטובה והממלכה שיש לזרע עשו הוא על שהחשיב ברכת אביו ויצעק צעקה גדולה ומרה בראשית כ"ז ל"ד באמרו ברכני גם אני אבי.

קול המעדינים

"ישיבה גדולה דחסידי בעלזא"

ביתר עילית

ישיבה גדולה

עמלה של תורה בירושלים

מעמד האדיר סיום מסכתא בבא קמא שנלמדה בעיון רב ע"י תלמידי הישיבה

משיב בהלכה

מדור זה נדבך תערך ע"י ידידת ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהג

משיב כהלכה שיתן ודיעת ההלכה | כל ההלכות הם משיב ומושג ברורה

דיעת הפרשה

א] שכונה מראשותיו לחולה. יש לעיין האם זה מקום תפילה גם על הדברים אחרים שלא שייכים לחולה מחמת השכינה הנמצאת שם או לא דרך על החולה ראוי להתפלל שם?

ב] היכי תימצא דבר שמועיל על דבר שלא בא לעולם (למשל קנין, ונדר לא מועיל, במה מצינו שכן מועיל)?

ג] היכי תימצא ששייך לקדש אשה בלא עידי קידושין?

ד] היכי תימצא שאדם לא קיים מצוה, ומחמת שנתן משהו לאיש אחר נחשב לו כאילו קיים את המצוה?

ה] היכי תימצא שמותר לומר דברי תורה בפני מת?

דיעת ההלכה

ו] סלטול מוקצה חידוד. לר' שמעון ולר' לוי אותם משקפי ראייה, שהעדשות שלהם מחוברות עם ברגים קטנים. לשניהם נפל בשבת בורג אחד ממקומו וכתוצאה מכך נפלה לכל אחד מהם עדשה אחת מהמשקפיים. מאחר ולא היו להם משקפיים אחרות, החליטו שניהם ללכת עם המשקפים שבהם יש רק עדשה אחת. ר' לוי עשה איסור בכך ולר' שמעון מותר. מדוע? (אותם משקפיים, אותו מספר)

ז] סלטול מוקצה בידיים. הרב באום הניח בשבת סלטלה עם פירות על השולחן בחצר ביתו. כשנגשו בני המשפחה לשולחן ראו כי חיים בנם הקטן פיזר מעט ענפים ועלים מהחצר על הפירות. האם מותר להרב באום לקחת את הענפים והעלים בידיים ולסלקם כדי לאכול את הפירות? (בהנחה שאין בכך איסור של מלאכת בורר).

ח] טעימת מאכלי שבת בערב שבת. הגב' גרין טעמה ביום שישי מכל התבשילים שהכינה לכבוד שבת קודש, כדי לבדוק שהם מתוקים וטעימים. כשהגיע הרב גרין לביתו ביום שישי אחה"צ אמר לו צבי בנו שיקיים מצווה ושיטעם מכל התבשילים שאמא הכינה לכבוד שבת. זליג התערב ואמר שמאחר שאמא כבר טעמה מכל התבשילים, אין מצווה לטעום אותם שוב. עם מי הדין?

ט] ניקוי נעליים מבובץ. ר' ראובן קבל מדודו הגר בהולנד נעלי בית מעץ. בשבת חורפית יצא ר' ראובן כשהוא נועל את נעלי הבית לחצר ביתו והם התלכלכו מבובץ, והוא רוצה לשתוף אותם במים ולשפשף אותם היטב מהבובץ, האם מותר לו לעשות זאת בשבת? ומה הדין בנעלי עור?

י] דיני הוצאה חידה. הרב מ. והרב ש. אינם מטלטלים בשבת בעיר מגוריהם ודנים את העיר ככרמלית. בשבת חורפית וסוערת יצאו שניהם מבתיהם לבית המדרש כשמגבעת הרבנים על ראשם. לרב מ. אסור לצאת כך מביתו ולרב ש. מותר. מדוע? (אותה מגבעת, מונחת ומהודקת על ראשם באופן דומה)

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 - 9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג.

האם יש איסור לעלות מתים שמתו בחוץ לארץ לקבורם בישראל? בפרשתן מ"ו' ו' ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים וקברתני בקברתם.

יש להקשות: איך ציוה יעקב שייעלו אותו לאחר מיתתו לקברו בארץ ישראל, הרי יש איסור לעלות מת מחוץ לארץ ישראל כמבואר בגמ' ירושלמי כלאים פרק ט' הלכה ג' רבי בר קיריא ורבי לעזר הוון מטיילין באיסטרין ברחוב ראו ארונות שהיו באין מחו"ל לארץ, אמר רבי בר קיריא לרבי לעזר מה הועילו אלו אני קורא עליהם ונחלתי שמתם לתועבה בחייכם ותבואו ותטמאו את ארצי במיתתכם וכו' א"כ איך יעקב לא חשש לזה, כך מקשה בזוהר בפרשתן, וכן החיד"א בספר פני דוד, וכן בשדי חמד חלק ו' ע"מ 139 וכן ביציב פתגם.

איכא כמה תרוצים

א. בזוהר בפרשתן איתא אמר רבי יהודה, יעקב אמר "ושכבתי עם אבתי ונשאתני ממצרים וקברתני בקברתם" תמן תנינן, מאן דנפק נשמתיה ברשותא אחרא וגופא דליה אתקבר בארעא קדישא, עליה כתיב ירמיה ב' ז' "ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה" ויעקב אמר "וקברתני בקברתם" ונשמתיה נפקא ברשותא אחרא, אמר רבי יהודה, שאני יעקב דשכינה הות אחידת ביה ואתדבקת ביה, הדא הוא דכתיב בראשית מ"ו ד' "אנכי ארד עמך מצרימה" לדיירא בגלותא, ואנכי אעלך גם עלה, לאזדווגא בי נשמתך, ולא תקבר גופך בקברי אבהתך.

ב. הא דאסור לקבור בארץ ישראל מי שמת בחוץ לארץ זה רק למי שהיה יכול לעלות בחייו, משא"כ יעקב ויוסף שלא היה בידם לעלות בחייהם ליכא איסור, כך תירץ בשדי חמד חלק ו' ע"מ 139

ג. שאני ביעקב אבינו שהולכנו לקברת אבותינו לא שייך האי טעמא כלל, כך תירץ במעשי למלך הלכות בית הבחירה פרק ז'.

ד. ע"פ מה דאיתא בגמ' תענית ה' ע"מ ב' דיעקב אע"ה לא מת, א"כ לא קשה מידי משום דיעקב בחייו וח"ו לא שייך ויבואו וכו', כך תירץ החיד"א בספרו פני דוד בפרשתן, וביציב פתגם בפרשתן מביא דכבר מבואר בזוהר תרוץ הנ"ל.

ה. ע"פ מה שכתב הש"ך פרשת ויגש דבארץ גושן נמשך רצועה מארץ ישראל לפי הנ"ל אתי שפיר, כך תירץ ביציב פתגם בפרשתן.

ו. בכל מקום שהה ביחד כל זרע ישראל שם הוא אורא דארץ ישראל, ושם מותר להקריב לה', וכמו שעשו ישראל במדבר ארבעים שנה שהקימו את המשכן והקריבו קרבנות, ולא נקרא שחוטאי חוץ חס ושלוס אף על פי שלא היה ארץ ישראל, מכל מקום באותו פעם שהיו שם כל ישראל ביחד היה שם אורא דארץ ישראל. נמצא יעקב ויוסף שמתו והיו מכוונים כל ישראל ביחד, היו מתים באויר ארץ ישראל, ואחר שיצאו ישראל ממצרים אז נסתלק משם אויר דארץ ישראל, ושאר הארץ בטומאתה, על כן לא רצה להקבר שם, ומעלת ארץ ישראל היא אף על פי שאין מכוונים בה כל ישראל רק מקצת מהם, מכל מקום אויר ארץ ישראל הוא. על זה אמר יעקב ליוסף 'ושכבתי עם אבתי', ורמז לו הענין, כלומר, אל תחשוב שאני מת בארץ טמאה חס ושלוס, רק שובכ עם אבותי שהם בארץ ישראל, כי עתה בכאן אורא דארץ ישראל, כך תירץ השל"ה בפרשתן.

ולענין הלכה: קימ"ל יור"ד סימן ש"ג ס"ק א' דמי שמת בחוץ לארץ דמותר להוליכו לקברו שם אף שיש בית הקברות באותה העיר.

וכן נשאל הגאון רבי לוי בן חביב, בספרו סימן ס"ג מובא בפתיח תשובה יור"ד סימן ש"ג ס"ק ב' אודות תלמיד חכם שנפטר בחוץ לארץ ולא ציוה להעלותו לארץ ישראל, האם רשאים בני משפחתו להעלותו לקבורו בארץ ישראל, והשיב שאפילו אם גילה דעתו בפירוש להקבר בחוץ לארץ, ושאינו רוצה להקבר בארץ ישראל, מכל מקום מותר לבניו להעלותו לקבורו בארץ ישראל, ומצוה נמי איכא, ושכן דעת כל הפוסקים, וכן פסק הגאון רבינו יעקב בי רב בתשובה סימן ל"ח והוסיף שאף על פי שבזוהר מבואר שמי שמת בחוץ לארץ ומעלים אותו לקבורה בארץ ישראל עליו נאמר ותבואו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה, מכל מקום כיון שמבואר בתלמוד שרוב החכמים והצדיקים היו מתאמים להעלות עצמותיהם לקבורה בארץ ישראל, לכן אף מי שלא ציוה לעשות לו כן, אנו סהדי שרצונו בכך, וכן פסק הרב"ז בתשובה חלק ב' סימן תר"א, וכן בשו"ת מהרש"ם יורה דעה סימן ר"ג, וכן בשו"ת דברי יציב יור"ד סימן רכ"ד, וכן דעת המהרש"א בבא בתרא נ"ח ע"א.

והכינו את אשר יביאו

ישמח לב מבקשי ה'

בתקופה הקרובה אי"ה

יצא הספר הנפלא

שלא היו כבושם הזה בהלכות שבת כמו שהעידו גדולי הרבנים

ספר מעדני אשר על הלכות שבת חלק א'

מהדורת צימרמן - לונדון

מאות חקירות מענינות על כל המצוות עשה של שבת קודש

הדלקת נרות- קבלת שבת - קידוש היום

לחם משנה - סעודת שבת- תפילות שבת

וכן פרק מיוחד על כל מצות עשה שאסור לקיימן בשבת

להזמנות לכוללים נא לפנות למערכת מראש

